

Productschap Diervoeder

VERGADERING : OPENBAAR BESTUUR
DATUM : 28 NOVEMBER 2006
AGENDAPUNT : 9c
BIJLAGE : OB-06-59

BETREFT **Project II.2: Waardering van voedermiddelen voor herkauwers (m.n. melkvee)**

In de bijlage is het in de titel genoemde projectplan opgenomen, in overeenstemming met de strategische toekomstverkenning PDV 2010. Het is op dit onderdeel een uitwerking van het programma II: Uniformering voedermiddelen. De kosten van de ondersteunende algemene activiteiten (informatievoorziening, sectorcommunicatie en basisvoorziening) zijn naar rato toegerekend aan ondermeer dit project, waardoor het profijtbeginsel volledig wordt toegepast.

ADVIES

De Begeleidingscommissie CVB en het Dagelijks Bestuur adviseren positief.

FINANCIËLE ASPECTEN

De lasten van dit project worden gedekt uit een bestemmingsheffing, die op de daarvoor in aanmerking komende productgroepen van toepassing is. Daarnaast zijn inkomsten uit verkoop van producten voorzien.

SOCIALE CONSEQUENTIES

-

VOORSTEL

Voorgesteld wordt de bijlage goed te keuren.

COMMUNICATIE

-

BIJLAGE(N) : 1

Projectplan

Programma	:	II: Uniformering van voederwaardering	
Programmaleider	:	Johan den Hartog	
Projecttitel + nr.	:	Waardering van voedermiddelen voor herkauwers (m.n. melkvee)	II-2
Projectleider	:	Machiel Blok	
Versie	:	2006, finaal (28 november 2006)	
Looptijd	:	2006 – 2009	

INHOUDSOPGAVE

1. UITGANGSSITUATIE	2
2. VRAAGANALYSE EN –STELLING	2
3. DOEL- EN TAAKSTELLING	3
4. BELANGHEBBENDE PARTIJEN	3
5. RANDVOORWAARDEN EN AFBAKENING	4
6. AANPAK, WERKWIJZE EN FASERING	5
7. PROJECTORGANISATIE	8
8. COMMUNICATIE	8
9. BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN	9

1. Uitgangssituatie

Op grond van de Strategische toekomstverkenning PDV 2006 – 2010 (november 2006) worden activiteiten van het Productschap Diervoeder ondergebracht in projecten en deelprojecten, binnen daartoe geformuleerde programma's.

Binnen het Programma II: 'Uniformering voederwaardering 2006 - 2009' wordt gestreefd naar uniforme voederwaarderingssystemen vanwege het belang ervan voor de transparantie, objectiviteit en de communicatie tussen partijen (voerleveranciers en veehouders) over de voeding van landbouwhuisdieren. Een transparante, breed gedragen en op consensus gebaseerde voederwaardering levert een positieve bijdrage aan het verlagen van de kostprijs.

In Programma II wordt onderscheid gemaakt tussen 'kernactiviteiten' en 'variabele activiteiten'. De kernactiviteiten betreffen al die aspecten die relevant zijn voor het aanbod van absorbeerbare nutriënten aan de darmwand. Het betreft dus zowel chemische samenstelling van voedermiddelen als ook de afbraak- en verteringskarakteristieken bij de relevante diersoorten en – categorieën. De kernactiviteiten worden bekostigd uit een bestemmingsheffing.

De variabele activiteiten betreffen het actualiseren van bestaande en formuleren van nieuwe voederwaarderingssystemen en/of behoeftenormen. De financiering hiervan komt niet ten laste van de bestemmingsheffing, maar moet op een andere manier worden geregeld (bijvoorbeeld door een of meer groepen van belanghebbenden bij de activiteit).

In dit projectplan zijn de in de komende jaren uit te voeren kernactiviteiten, gericht op onderhoud en actualisatie van de afbraak- en verteringskarakteristieken van voedermiddelen voor herkauwers (vooral melkvee), ondergebracht.

Variabele activiteiten zijn niet opgenomen in dit projectplan, met uitzondering van die variabele activiteiten die in 2006 al liepen of waarvoor in het verleden verplichtingen zijn aangegaan. Deze activiteiten (zie paragraaf 6.4) worden in 2007 afgerond.

2. Vraaganalyse en –stelling

In de voeding van rundvee (vooral van melkvee) is voeding een essentiële productiefactor, die circa 35 à 40 % van de totale productiekosten uitmaakt. Het rantsoen voor melkvee (inclusief jongvee) bestaat globaal voor 2/3 uit ruwvoerders en voor 1/3 uit krachtvoer (aanvullend mengvoer en enkelvoudige voedermiddelen). Bij melkgeiten ligt het aandeel krachtvoer veelal nog hoger. Bij schapen is het aandeel krachtvoer, met uitzondering van bepaalde perioden (lacterende oaien) veelal geringer. Procentueel is de hoeveelheid ruw- en krachtvoer voor geiten en schapen ten opzichte van die voor rundvee zeer beperkt. Dit is reden om in het vervolg vooral te spreken over rundvee(voeding).

Onder ruwvoerders worden in dit verband verstaan: de kwantitatief belangrijkste ruwvoerders, zoals vers gras, graskuil en snijmaïs, maar ook andere ruwvoerders zoals gras/klavermengsels, GPS, luzerne, stro, 'zelfgeteelde krachtvoerders' (bijv. voederbieten) en een categorie 'overige producten' (met name doordraaigroenten en fruit).

Efficiency in het voerverbruik per eenheid productie bepaalt in belangrijke mate het economische rendement voor de veehouder.

Voor de voerleverancier is het tevens van belang dat zijn producten zo goed mogelijk binnen het totale rantsoen (inclusief de door de veehouder zelfgeteelde of aangekochte ruwvoerders) worden gewaardeerd en bijdragen aan het rendement van de veehouder. Dit vereist voor het samenstellen van mengvoerders voor rundvee een correcte onderlinge ranking van de (brede) range aan mengvoergrondstoffen.

Alle aspecten die te maken hebben met het aanbod aan nutriënten, dat wil zeggen zowel chemische samenstelling als afbraak- en verteringskarakteristieken van voedermiddelen, behoren tot de kernactiviteiten van programma II. Het onderhavige projectplan betreft het onderhoud en de actualisatie van afbraak- en verteringskarakteristieken van ruwvoerders, mengvoergrondstoffen en vochtrijke diervoeders voor rundvee (met name melkvee).

Voor het samenstellen van rantsoenen is kennis over de (variatie in) voederwaarde en het onderling rangschikken van de individuele voedermiddelen van wezenlijk belang. Ruwvoerders maken het grootste aandeel van het herkauwerrantsoen uit. Ruwvoerders zijn echter, in vergelijking met mengvoergrondstoffen en vochtrijke diervoeders, veel variabler in samenstelling en (daardoor) in afbreekbaarheid en verteerbaarheid. Daardoor vragen ze ook specifieke aandacht. Voor de financiering van onderzoek aan ruwvoerders zal, omdat ruwvoerders niet vallen binnen de kaders van de PDV-bestemmingsheffing, vooral naar externe financiering moeten worden gezocht.

De in dit projectplan beschreven werkzaamheden in de periode 2006 – 2009 zijn het directe resultaat van de medio 2006 gehouden enquête onder de bedrijven van de Nederlandse veevoedersector (mengvoerproducenten, producenten van premixen en diervoederconcentraten, producenten van en handelaren in vochtrijke diervoeders).

3. Doel- en taakstelling

Het doel van dit projectplan is het onderhouden en actualiseren van de afbraak- en verteringskarakteristieken van voedermiddelen voor herkauwers, met name melkvee, binnen de van kracht zijnde voederwaarderingssystemen, teneinde de voor herkauwers relevante voedermiddelen op de juiste wijze te kunnen rangschikken.

Hierbij dient rekening te worden gehouden met:

- de afhankelijkheid van afbraak- en verteringskarakteristieken in relatie tot de variabiliteit van de chemische matrix van het betreffende voedermiddel (een en ander te beschrijven in rekenregels);
- het belang van de verschillende voedermiddelen voor herkauwers.

Een correcte ranking van voedermiddelen maakt een adequate economische waardering van voedermiddelen mogelijk. Het resulteert tevens in een minimalisering van de onnauwkeurigheden in rantsoen- en mengvoederformuleringen, dan wel biedt het mogelijkheden tot het verkleinen van veiligheidsmarges (en daarmee een reductie van de verspilling aan nutriënten) .

4. Belanghebbende partijen

De in dit projectplan beschreven activiteiten zijn voor de verschillende belanghebbenden (in de zin van 'gebruikers') relevant, zowel vanuit economisch oogpunt als vanuit een oogpunt van een efficiënt en effectief gebruik van nutriënten en het minimaliseren van ongewenste uitstoot ervan naar het milieu.

De belanghebbenden bij een actuele referentie met betrekking tot de waardering van voeder- middelen voor herkauwers zijn:

- a. producenten en/of leveranciers van:
  - a. mengvoerders;
  - b. voederconcentraten en premixen;
  - c. vochtrijke voedermiddelen;
  - d. foerageproducten;
- b. veehouders (van schapen, geiten, vleesvee, maar primair melkvee);
- c. bedrijfslaboratoria;
- d. (zelfstandige) consultants en consultantorganisaties t.b.v. de diervoedersector.

De verschillende categorieën *voerleveranciers* (a.a t/m a.d) hebben er belang bij vanwege een 'eerlijke' nutritionele en (daardoor) economische ranking van de individuele voedermiddelen.

De *veehouders* zijn belanghebbenden omdat binnen de bestaande voederwaarderings- systemen de waardering van (zelfgeteelde) ruwvoerders op een objectieve en transparante manier in relatie tot andere voedermiddelen (vochtrijke diervoeders, grondstoffen voor meng- voeders) tot stand komt.

De *bedrijfs- en andere laboratoria* zijn belanghebbenden, omdat zij op basis van de ontwikkel- de systemen en rekenregels in staat zijn ten behoeve van veehouders en voerleveranciers, op basis van de uitgevoerde analyse, tevens informatie te verstrekken over de verschillende voe- derwaarde-aspecten. Daarmee worden de condities verschaft waardoor veehouders het beste economische rendement uit hun ruwvoerders kunnen te realiseren.

Voor de bedrijfslaboratoria (en wellicht ook andere instellingen) is tevens van belang dat zij (bijvoorbeeld voor het ijken van *in vitro* methoden) referentiemonsters kunnen afnemen met bekende afbraak- en/of verteringskarakteristieken.

Secundaire belanghebbenden zijn:

- a. (hoger) agrarisch en veterinaire onderwijs;
- b. onderzoekinstellingen;
- c. producenten en handelaren van droge voedermiddelen;
- d. producenten van minerale grondstoffen;
- e. producenten van en handelaren in bepaalde additieven;
- f. andere dienstverlenende zelfstandigen / organisaties;
  - softwareproducenten (rantsoenberekeningsprogramma's; LP-programma's);
  - dierenartsen;
  - landbouwkundige laboratoria;
- g. de overheid (LNV).

5. Randvoorwaarden en afbakening

De activiteiten die in het kader van dit projectplan worden uitgevoerd zullen leiden tot geac- tualiseerde dan wel nieuwe CVB-producten en -diensten.

In Projectplan II-1 (Chemische samenstelling voedermiddelen) is aangegeven dat alle kos- ten, verbonden aan het aanmaken en verkopen van CVB-producten en -diensten ten laste van dat projectplan worden gebracht. Dit omdat bij actualisatie van tabellen het herbereke- nen van de chemische samenstelling het startpunt is, waaraan vervolgens voor de relevante diersoorten/-categorieën de voederwaardekenmerken worden toegevoegd.

Tevens is in Projectplan II-1 aangegeven hoe de netto baten van de verkoop van produc- ten/diensten één keer per jaar ten gunste van het daarop volgende jaar zullen worden toe-

gedeeld aan de diverse projectplannen waarin de kernactiviteiten met betrekking tot onderhoud en actualisatie van afbraak-/verteringseigenschappen van voedermiddelen nader worden beschreven (waaronder dus ook het onderhavige).

Voor sommige kernactiviteiten zal, naast financiering uit een bestemmingsheffing, nadrukkelijk ook gekeken worden naar potentiële (mede)financiers buiten het PDV. Dit geldt vooral voor het ruwvoeronderzoek, aangezien in de huidige heffingsstructuur geen heffing plaatsvindt op ruwvoerders. Het gaat dan vooral om het door het PDV bij derden aan te besteden experimentele onderzoek en in mindere mate om de bureauwerkzaamheden die nodig zijn om te komen tot implementatie van de onderzoeksgegevens in de CVB-tabellen.

Het PDV zal, als financiële beperkingen daartoe noodzaken, met de (diverse categorieën) heffingsplichtige bedrijven in overleg treden over de vraag welke prioriteit aan de verschillende kernactiviteiten moet worden toegekend, als ook in hoeverre er (in geval verschillende kernactiviteiten een – zeer - hoge prioriteit krijgen) de bereidheid is om in te stemmen met een (tijdelijke) verhoging van de heffingsbijdrage op rundveevoeders ten behoeve van de realisatie van het onderhavige projectplan.

Wat betreft de (financiële) inzet voor de onderscheiden voedermiddelen wordt opgemerkt dat deze gerelateerd zal worden aan het belang ervan voor de praktijk van de rundveevoeding. Wanneer het gaat om 'kleine producten' (bijvoorbeeld doordraaigroenten en fruit) die op zich goed in de rundveevoeding kunnen worden ingezet, maar waarbij er ook in zekere zin sprake is van een alternatieve afzet in plaats van het afzetten ervan als afval, is het uitgangspunt dat het benodigde onderzoek dient te worden gefinancierd door de belanghebbenden.

6. Aanpak, werkwijze en fasering

6.1 Algemeen

De uitvoering van dit project zal plaatsvinden in overleg met de (nieuw op te richten) werkgroep 'Voeding en voederwaardering Herkauwers en Paarden'. Deze werkgroep ressorteert onder de Begeleidingscommissie CVB.

Voor de uitvoering van de aan de kernactiviteiten verbonden bureauwerkzaamheden is binnen het Veevoederbureau gespecialiseerde menskracht beschikbaar. Daar waar een kernactiviteit de uitvoering van experimenteel onderzoek impliceert, dan wel dat er sprake is van uitgebreide desk- of literatuurstudie (die ook specifieke kennis vereist) zal het werk op offertebasis aan derden worden uitbesteed.

In geval de daadwerkelijke uitvoering van activiteiten aan derden wordt opgedragen, zal per geval worden vastgesteld of het voor de begeleiding en afstemming wenselijk is dat er (naast uiteraard een direct contact tussen het PDV als opdrachtgever en de opdrachtnemer) een onder de werkgroep ressorterende projectgroep (van beperkte omvang) wordt benoemd.

Het PDV heeft met betrekking tot uniformering voederwaardering ook een vraagbaakfunctie voor de sector. Daarnaast kunnen zich incidentele vragen voordoen die, ook al zijn ze niet concreet in een projectbeschrijving benoemd, om een (snelle) beantwoording vragen. Voor deze aspecten kunnen de projectleider en de bij dit projectplan betrokken veevoedkundig medewerker maximaal 10% van de in tabel 1 (zie paragraaf 7) aangegeven tijd besteden.

6.2 Activiteiten 2006

a. Actualisatie DVE/OEB-systeem voor melkvee (DVE/OEB systeem 2007)

In 2006 wordt, voor wat betreft de herkauwvoeding, de capaciteit grotendeels aangewend voor het verrichten van (ondersteunende) werkzaamheden in het kader van het formuleren van een nieuw DVE/OEB-systeem, waaronder het uitvoeren van verkennende berekeningen, gevoeligheidsanalyses als ook het opstellen van een nieuwe (veel parameters omvattende) tabel voor het kunnen berekenen van de benodigde kengetallen binnen dit systeem. Er wordt naar gestreefd de werkzaamheden in 2006 (vrijwel) af te ronden; de introductie is inmiddels door de projectgroep vastgesteld op 14 maart 2007.

b. Actualisatie van het voeropnamemodel voor melkvee

Dit projectplan is ook nauw betrokken bij het – in opdracht van het PDV – door ASG uitgevoerde project ‘Evaluatie en actualisatie van het voeropnamemodel voor melkvee’. Op basis van het door ASG op te leveren rapport zal in 2006 voor een praktische implementatie van het vernieuwde voeropnamemodel een documentatierapport worden geschreven. De introductie van het vernieuwde voeropnamemodel zal gelijktijdig met het nieuwe DVE/OEB(2006)-systeem begin 2007 plaatsvinden.

6.3 Activiteiten 2007 – 2009

In de periode 2007 – 2009 zullen de volgende kernactiviteiten binnen dit projectplan worden uitgevoerd.

a. Voortzetten in situ onderzoek ten behoeve van een goede onderbouwing van pensafbreekbaarheid (RE, zetmeel, NDF en RNSP) van krachtvoergrondstoffen en vochtrijke diervoeders

In 2004/2005 werden van ruim 50 partijen voedermiddelen (mengvoedergrondstoffen en vochtrijke diervoeders), via een vernieuwd protocol (waarin onder andere is bepaald dat een referentiemonster moet worden meegenomen voor het kunnen corrigeren voor serie- en instituutseffecten), de afbraakarakteristieken van organische stof, eiwit, zetmeel en NDF bepaald. Deze resultaten worden gebruikt voor het opstellen van een tabel ten behoeve van het nieuwe DVE/OEB(2006)-systeem.

Voor een goed onderbouwde tabel met afbraakarakteristieken van mengvoedergrondstoffen en vochtrijke diervoeders is, mede vanwege de toch altijd relatief grote onnauwkeurigheid van de methode (waarvoor geen alternatief bestaat), echter een veel grotere database noodzakelijk met zowel meer partijen per grondstof als ook met meer voedermiddelen dan tot nu toe onderzocht. De kosten verbonden aan *in situ* incubaties zijn zodanig dat, voor het bereiken van deze doelstelling, het bedrag dat gedurende de looptijd van dit projectplan beschikbaar is binnen het budget voor ‘Actualisatie verteerbaarheid voedermiddelen’ voor onderzoek bij rundvee hiervoor ontoereikend is. Dit impliceert dat het PDV zal onderzoeken op welke manier extra budget hiervoor kan worden verkregen. Als dit het geval is zal dit tot uitdrukking komen in de begroting 2008. In elk geval zal het voor herkauwonderzoek beschikbare bedrag in het budget ‘Actualisatie verteerbaarheid voedermiddelen’ voor deze activiteit worden ingezet.

Daarnaast is er ook behoefte aan (aanvullend) *in situ* onderzoek aan ruwvoeders, met als doel (betere) voorspellingsformules op te stellen voor het schatten van de pensafbreekbare fracties. Daarbij vraagt met name de zetmeelafbreekbaarheid van snijmaïs om aandacht. Voor het rea-

liseren van dit onderzoek zal in 2007 contact worden gelegd met potentiële financiers. Als deze financiering toegezegd, zal dit tot uitdrukking komen in de begroting 2008.

b. Fecaal verteringsonderzoek en in situ onderzoek aan gras/klavermengsels voor het ontwikkelen van een voorspellingsmodel ten behoeve van de praktijk

Het belang van gras/klavermengsels in de Nederlandse melkveehouderij neemt (zowel binnen de biologische als de gangbare melkveehouderij) toe. Over de fecale verteerbaarheid en de in situ afbraakcharacteristieken in de pens van deze mengsels is echter weinig (zeker recente) kennis aanwezig. Doel van het beoogde onderzoek is door bestudering van goed gekarakteriseerde mengsels een voorspellingsmodel te ontwikkelen voor de praktijk. Het dubbeldoel is de te verkrijgen monsters ook te gebruiken in het kader van het ijken van NIRS-apparatuur, zodat snelle routinematige analyse op basis van een 'eigen calibratie' voor deze ruwvoercombinatie mogelijk is.

Naast mengsels van gras en witte klaver, is er in de biologische veehouderij ook grote interesse in rode klaver. Bij gras/witte klaver gaat het zowel om vers als ingekuild product, bij gras/rode klaver uitsluitend om ingekuild product.

Voor de experimentele uitvoering van het onderzoek wordt nauw overlegd met ASG en wordt gezamenlijk geprobeerd te komen tot een bredere samenwerking. Tevens wordt geprobeerd gezamenlijk de totale financiering rond te zetten op een manier waarbij de inzet van het PDV beperkt blijft tot een inzet in natura (personele inzet voor het vertalen van de gegevens naar tabellen en andere acties ten behoeve van het praktisch toepassen van de resultaten)

c. Actualiseren van de dataset m.b.t. de fecale verteerbaarheid van voedermiddelen (mengvoedergrondstoffen en vochtrijke diervoeders) voor herkauwers

De database waarmee de fecale verteerbaarheid van VRE, VRVET, VRC en VOK voor de berekening van de VEM- en VEVI-waarde van een voedermiddel wordt ingeschat, dateert voor verreweg het grootste gedeelte van de voedermiddelen van voor 1980. Dit betekent dat een kritische evaluatie van de database als zodanig op actualiteit van de verteringsgegevens dringend gewenst is.

Door daarbij *binnen individuele grondstoffen* na te gaan wat de variatie is in de samenstelling van de koolhydraatfractie (suiker, zetmeel, NDF), kan tevens worden geëvalueerd in hoeverre de schatting van de verteerbare gehalten aan VOK (en VRC) kan worden verbeterd als in nieuw verteringsonderzoek deze parameters ook expliciet worden meegenomen.

Indien nieuw onderzoek wordt gestart, is het wenselijk vooraf te evalueren in hoeverre het (kostentechnisch) nog steeds interessant is te blijven werken met het schaap als modeldier, of dat de overstap naar het doeldier (de – weliswaar droogstaande - melkkoe) een optie is.

Binnen het kader van dit programma wordt aan deze activiteit een lagere prioriteit toegekend dan aan de bij a. en b. genoemde activiteiten. De kosten van eventueel onderzoek zullen niet eerder dan in de begroting van 2008 worden opgenomen.

6.4 Variabele activiteiten 2007

Onderstaand worden enkele als variabel aan te merken activiteiten benoemd waarvoor in 2006 al werkzaamheden werden verricht of waarvoor in het verleden toezeggingen zijn gedaan. Deze zullen in de overgangperiode naar de nieuwe werkwijze in 2007 worden afgerond.

a. Uitbreiding van het vernieuwde DVE/OEB-systeem tot een darmverteerbaar aminozuur-systeem

Het CVB introduceert binnenkort het vernieuwde DVE/OEB(2006)-systeem. Het aanvankelijke voornemen was het systeem ook uit te breiden met aanbevelingen ten aanzien van de eerst limiterende (darmverteerbare) aminozuren. Dit vergt echter meer tijd dan voorzien, onder andere vanwege het niet tijdig beschikbaar komen van de daarvoor benodigde (buitenlandse) data. Omdat het hier gaat om het effectueren van een al eerder overeengekomen activiteit zal deze ten laste van de PDV-bestemmingsheffing in 2007 worden afgerond.

b. Uitbreiding van het vernieuwde DVE/OEB-systeem naar andere herkauwers (vleesvee, opfok jongvee, schapen, geiten)

Het vernieuwde DVE/OEB(2006)-systeem betreft voorshands alleen melkvee. Het uitbreiden van het systeem naar andere categorieën herkauwers is op zich zeer logisch, maar is wel een – aparte - vervolgstap.

Ook hier gaat het om een in principe als variabel aan te merken activiteit, waarvoor het Dagelijks Bestuur, conform het advies van de Begeleidingscommissie CVB, heeft uitgesproken dat deze ten laste van de PDV-bestemmingsheffing in 2007 kan worden afgerond. Het gaat hier om een activiteit die uitsluitend personele inzet vergt.

Voor schapen zullen de werkzaamheden gecombineerd worden met de afronding van een door ASG aangeleverde conceptstudie met betrekking tot de actualisatie van de energie en eiwitnormen voor diverse categorieën schapen. Een door de Begeleidingscommissie CVB benoemde klankbordgroep heeft uitgesproken dat deze conceptstudie op een aantal punten aangepast dan wel uitgebreid moet worden alvorens zij haar goedkeuring kan geven aan de voorgestelde normen.

7. Projectorganisatie

Het Veevoederbureau van het PDV is belast met de uitvoering van dit projectplan. Het bureauhoofd is projectleider.

Tabel 1: Personele bezetting in direct productieve uren en fte's

Soort projectmedewerker	Aantal dpu per jaar / fte	2006	2007	2008	2009
Projectleider	1.220	155	125	110	110
Medewerker 3	1.440	790	500	450	450
Medewerker 2	1.525	-			
Medewerker 1	1.660	30	30	30	30
Totaal		975	655	590	590
Aantal fte's		0,7	0,5	0,4	0,4

8. Communicatie

Communicatie naar belanghebbenden over voortgang en resultaten vindt plaats door middel van:

Tabel 2: Communicatieplanning voor project II-2.

Wat	Wanneer	Hoe	Door
Algemene informatie over inhoud en voortgang van het projectplan	Periodiek	Via website Elektronische nieuwsbrief/ persbericht	VB
Actualisatie van afbraak- en verteerbaarheidsgegevens van voedermiddelen	Periodiek (frequentie afhankelijk van parameter)	Via On line Voederwaardecalculator (met automatische e-mail naar abonnees daarop)	VB
	Een keer per 3 à 4 jaar	Via (nader vast te stellen) gedrukte tabellen, waarbij voor het Tabellenboek Veevoeding van de genoemde frequentie afgeweken kan worden	VB
Algemene informatie over resultaten en publicaties		Vakbladen, website, e-mails abonnees On line voederwaardecalculator	VB
Algemene informatie over resultaten en achtergronden		Workshop / lezing	VB

9. Begroting van baten en lasten

Tabel 3: Begroting (prognose) van baten en lasten 2006 – 2009 (in €)

	2009P	2008P	2007B	2006HB	2006B
Baten					
Financieringsheffingen	5.500	10.600	17.200	76.100	34.100
Bestemmingsheffingen	110.000	125.000	125.000		
Retributies					
Diensten aan derden					
Rente	3.100	2.800	2.400	3.100	
Niet-bestede diensten door derden					
Vergoeding opgedragen taken					
Overige baten				28.900	28.900
Totaal baten	118.600	138.400	144.600	108.100	63.000
Lasten					
Personeelskosten	34.400	34.400	38.300	57.100	86.300
Reis-, verblijf- en representatiekosten	1.600	1.600	1.800	2.500	
Huisvestingskosten	1.900	1.900	2.100	3.100	4.800
Bureaunkosten	1.800	1.800	1.900	2.800	800
Vergaderkosten	7.100	7.100	7.100	7.100	7.100
Financiële relaties	50.000	50.000	53.000	43.900	58.900
Diensten door derden	8.600	8.600	9.600	14.300	
Overige lasten					
Doorbelastingen	19.100	18.200	18.200	12.800	-30.200
Totaal lasten	124.500	123.600	132.000	143.600	127.700
Resultaat	-5.900	14.800	12.600	-35.500	-64.700
Reserve per 1 januari	103.100	88.300	75.700	95.000	127.400
Vermogensmutaties				16.200	
Reserve per 31 december	97.200	103.100	88.300	75.700	62.700

9.1 Baten

De baten voor dit project bestaan in de begroting 2006 uit een toegerekend deel van de financieringsheffing ten behoeve van het Centraal Veevoederbureau. Daarnaast zijn er in 2006 nog inkomsten uit een subsidie voor het project 'Evaluatie en actualisatie voeropnamemodel melkvee'. Met ingang van 2007 wordt voor dit project een bestemmingsheffing vastgesteld.

Met ingang van de herziene begroting 2006 is het uitgangspunt voor het bepalen van de heffingsinkomsten weer het kalenderjaar (voorheen 4de kwartaal jaar -x t/m 3de kwartaal jaar x). Dit betekent dat de heffingsinkomsten in de herziene begroting 2006 betrekking hebben op een periode van vijf kwartalen (4de kwartaal 2005 t/m 4de kwartaal 2006). Om die reden zijn de inkomsten in de herziene begroting hoger dan in de begroting 2006.

Voor de basisvoorziening wordt een financieringsheffing ingesteld, die naar rato van de doorbelaste kosten van de basisvoorziening (2006HB 100%, 2007B 75%, 2008P 50% en 2009P 25%) wordt doorverdeeld naar de projecten. Het betreft hier de kosten van de projectleiders en de overige kosten (secretaris, secretariaatskosten, bestuurskosten en vergaderkosten).

Met ingang van 2007 worden de kosten van de projecten V-1 (Informatievoorziening algemeen) en V-3 (Gestructureerde sectorcommunicatie) rechtstreeks aan de andere projecten toegerekend (zie paragraaf 9.2). De nog aanwezige reserves per 31 december 2006 zijn naar rato van het aantal fte's over de andere projecten verdeeld. Dit is zichtbaar gemaakt onder de post 'Vermogensmutaties'.

In tabel 4 wordt de ontwikkeling van de bestemmingsheffing gegeven.

Tabel 4: Ontwikkeling van de bestemmingsheffing (in eurocenten per 1.000 kg)

	2009P	2008P	2007B	2006B
Productie mengvoeders landbouwhuisdieren (excl. vleeskalveren)	0,8	0,9	0,9	0,3
Productie concentraten/voormengsels	0,8	0,9	0,9	0,3
Productie huisdiervoeders	-	-	-	-
Productie kunstmelkvoeders voor vleeskalveren	-	-	-	-
Productie kunstmelkvoeders voor overige kalveren	0,8	0,9	0,9	0,3
Productie gedroogde bietenpulp en groenvoeders	0,8	0,9	0,9	0,3
Productie vochtrijke voedermiddelen (op ds-basis)	0,9	1,0	1,0	0,3
Handel in droge voedermiddelen	0,8	0,9	0,9	0,3
Handel in vochtrijke voedermiddelen (op ds-basis)	0,9	1,0	1,0	0,3
Productie van / handel in toevoegingsmiddelen en stikstofhoudende producten	-	-	-	-

Wanneer voor bepaalde kernactiviteiten ook financiering van derden beschikbaar is, kunnen deze activiteiten sneller en/of uitgebreider plaatsvinden. Wanneer extra (externe) financiële middelen worden verworven, zullen deze onder 'Overige baten' worden opgenomen.

Eén als variabel aan te merken activiteit zal in 2007, omdat deze al liep ten laste van de PDV-bestemmingsheffing worden afgerond.

Als de inkomsten uit verkoop van producten en diensten groter zijn dan de som van alle daaraan verbonden lasten (materiële en personele kosten voor aanmaak ervan; verzend- en behandelingskosten), zal (zo is in projectplan II-1 beschreven) het resterende saldo een keer per jaar ten gunste van het daarop volgende kalenderjaar worden toegedeeld aan de projectplannen die betrekking hebben op het onderhouden van de tabellen met afbraakarakteristieken en

verteerbaarheden van voedermiddelen voor de diverse diersoorten (projectplannen II-2 tot en met II-5). Van dit netto saldo zal 30% worden toegedeeld aan dit projectplan ten behoeve van een verbreding van het onderhoud van de afbraak- en verteringsdata van voedermiddelen voor herkauwers. Ook deze inkomsten zullen in de begroting worden opgenomen onder 'Overige baten'.

De kosten voor het beheer van de website, voor zover gebruikt voor communicatie in het kader van dit deelproject, zijn niet in de deelprojectkosten inbegrepen.

9.2 Lasten

De lasten voor dit programma bestaan voor een (belangrijk) deel uit personeelskosten en daarmee samenhangende huisvestings-, reis- en verblijf- en bureaunkosten. Binnen het PDV worden daarvoor standaardtarieven aan programma's en projecten toegerekend, gebaseerd op de normatieve inzet voor een programma / projectplan (zie tabel 5).

Tabel 5: PDV-tarieven voor projectmedewerkers op basis van 1 fte

	Projectleider	Medewerker 3	Medewerker 2	Medewerker 1
Aantal DPU/jaar	1.220	1.440	1.525	1.660
Uurtarief (DPU) in €	85	65	45	35
Reis- en verblijfkosten	10.000	2.112	2.112	0
Huisvestingskosten	4.700	4.090	4.090	4.090
Bureaunkosten	3.850	3.850	3.850	3.850
Opslag HPA facilitair ¹⁾	25%	25%	25%	25%

¹⁾: Opslag op basis van de personeelskosten (= uurtarief * aantal dpu/jaar).

De opslag voor de facilitaire diensten van het HPA is nieuw, omdat die voorheen niet aan specifieke activiteiten werden toegerekend en werden gedekt door een financieringsheffing. De opslag HPA facilitair is in de begroting / prognose opgenomen onder "diensten door derden".

Specificatie financiële relaties

Onder 'financiële relaties' is jaarlijks een bedrag van € 50.000 opgenomen ten laste van het jaarlijkse budget voor 'Actualisatie verteerbaarheid voedermiddelen'. Dit bedrag is bestemd voor het uitbesteden (op offertebasis) van dierexperimenteel onderzoek. Afhankelijk van de mate waarin externe financiering voor een aantal activiteiten wordt verworven, zullen de lasten onder 'financiële relaties' worden verhoogd. Een specificatie van deze post is weergegeven in tabel 6. Het bedrag onder 'Deskresearch' is bedoeld voor externe ondersteuning bij de realisatie van de in paragraaf 6.4.b benoemde activiteit, m.n. het definiëren van de VEM- en DVE normen voor diverse categorieën schapen.

Tabel 6: Specificatie financiële relaties

Financiële relaties	2009P	2008P	2007B	2006HB	2006B
Verteerbaarheid voedermiddelen	50.000	50.000	50.000		
Deskresearch			3.000		
Actualisatie voederwaarderingssyst.				15.000	30.000
Project EAVM				28.900	28.900
Totaal	50.000	50.000	53.000	43.900	58.900

De kosten van de basisvoorziening (vanaf 2006 herzien) en – vanaf de begroting 2007 – van de projecten V-1 (Informatievoorziening algemeen) en V-3 (Gestructureerde sectorcommunicatie) zijn verdeeld over alle projecten die gebruik maken van de voorzieningen die in de ge-

noemde projecten worden geboden. Deze bedragen zijn opgenomen onder de post 'doorbelastingen'.

9.3 Reserves

In de bestuursvergadering van 7 juni 2006 is een besluit genomen over de toewijzing van de reserves per 31 december 2005 aan de verschillende programma's. Aan programma II is een bedrag van € 461.800 toegewezen. Dit bedrag is, na correctie voor eenmalige uitgaven in 2006, pro rata van de lasten verdeeld over de diverse projecten onder dit programma.